

PLIKTRÅDET

Pliktrådets remissvar till betänkandet av utredningen om säkerhetsprövning av totalförsvarspliktiga (SOU 2021:82)

Pliktrådet delar ej betänkandets åsikt att försvarsintresset trumfar intrånget i den personliga integriteten som ett undantag från kravet på samtycke för värnpliktiga i säkerhetsklass 3 innebär. Pliktrådet tar dock ej ställning till huruvida samtyckeskravet ska bevaras eller inte för värnpliktiga i säkerhetsklass 3. Med hänsyn till det ytterligare intrång i den personliga integriteten som säkerhetsprövning i säkerhetsklass 2 innebär instämmer Pliktrådet i betänkandets yrkande på att samtyckeskravet ska bevaras för säkerhetsklass 1 och 2. Pliktrådet ställer sig emot betänkandets förslag om att en krigsplacering ska betraktas som deltagande i säkerhetskänslig verksamhet.

Pliktrådet anser att de löpande registerkontrollerna som görs mellan grund- och repetitionsutbildningar ska upphöra. Betänkandets resonemang om att registerkontrollerna mister effektivitet och blir mer integritetskränkande ju längre tiden går efter den senaste tjänstgöringen, innebär att regelbunden tjänstgöring och uppföljningssamtal för de krigsplacerade krävs för att garantera systemets effektivitet och legitimitet. Detta ställer mycket höga krav på Försvarsmakten att kontinuerligt genomföra repetitionsutbildning och uppföljningssamtal med sin krigsplacerade personal, en numerär som förväntas öka. Detta förutsätter att Försvarsmakten avdelar resurser för att genomföra dessa, och att de ej bortprioriteras till förmån för annan verksamhet.

Att en krigsplacering för en värnpliktig i Försvarsmakten ska betraktas som deltagande i säkerhetskänslig verksamhet ger Försvarsmakten möjlighet att kontinuerligt säkerhetspröva denna personalkategori. Det innefattar utöver registerkontroller även personliga samtal. Dessa innebär en ytterligare inskränkning av den personliga integriteten. Pliktrådet instämmer i att säkerhetsprövningar behöver genomföras i samband med tjänstgöring för krigsplacerade, med både personliga samtal och registerkontroller. Säkerhetsprövningarna bör endast genomföras i anslutning till tjänstgöringstillfällena, och Försvarsmakten måste därmed säkerställa att dessa genomförs tillräckligt ofta för att garantera att krigsplacerade kan nyttjas i krigsförbanden. Därmed anser Pliktrådet att betänkandets yrkande om att en krigsplacering ska betraktas som deltagande i säkerhetskänslig verksamhet är överflödigt och omotiverat. I dagsläget är det för många mönstrande otydligt vad samtycket till registerkontroller innebär.

PLIKTRÅDET

Det framgår ej tydligt för mönstrande att registerkontroller kommer genomföras efter genomförd grundutbildning. Dessutom saknas kunskap bland värnpliktiga helt om att de kan dra tillbaka detta samtycke under eller efter utbildningen. Pliktrådet har vid upprepade tillfällen kontaktat både Försvarsmakten och Plikt- och provningsverkets växel med frågor om hur de värnpliktiga ska gå till väga för att ta tillbaka sitt samtycke. Vi har uteslutande mötts av hänvisningar till den andra myndigheten och information om att det ej är säkert att ett tillbakadragande beviljas. När frågan ställdes direkt till Pliktrådets kontaktperson vid LEDSPERS UTB kom svar att det finns en tydlig adress att vända sig till om de värnpliktiga vill dra tillbaka samtycket. När vi kontaktat andra delar av Försvarsmakten har denna information inte funnits tillgänglig, vilket avsevärt försvårar processen för de som vill dra tillbaka sitt samtycke.

Pliktrådet anser att riskerna betänkandet identifierar med att behålla samtyckeskravet för värnpliktiga i säkerhetsklass 3 är marginella och acceptabla. Utredningens syfte tycks för Pliktrådet handla om att cementera pliktsystemet snarare än att bereda effektiva förutsättningar för Försvarsmakten att säkerhetspröva och mobilisera sin krigsplacerade personal.

**Sveriges värnpliktiga
genom Pliktrådet**

SÄNDLISTA

fo.remissvar@regeringskansliet.se

FÖR KÄNNEDOM

christina.siwring@regeringskansliet.se

Politiska partier och ungdomsförbund

Ange diarienummer Fö2021/01204 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.